

ASA

ASBÜ Sosyal Arařtırmalar
Dergisi

ASBU Journal of Social Research

[Cilt/Volume: 2, Sayı/Issue: 1,
Yaz/Summer 2024]

Boğulma Metaforu Üzerinden Evcilik Oyunu'na Dair Yeni Bir Okuma

*Through the Metaphor of Suffocation: A New Reading of Evcilik
Oyunu*

YELİZ YAVUZ

Yüksek Lisans Öğrencisi, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
yeliz.yildiz@student.asbu.edu.tr

<https://orcid.org/0000-0003-3181-8713>

Araştırma Makalesi/Research Article

Geliř Tarihi/Received: 23.05.2024

Kabul Tarihi/Accepted: 20.06.2024

Yayım Tarihi/Published: 30.06.2024

Atıf/Citation

Yavuz, Y. (2024). Boğulma Metaforu Üzerinden Evcilik Oyunu'na Dair Yeni Bir
Okuma. *ASA Dergisi*, 2(1), 97-108.

Yavuz, Y. (2024). Through the Metaphor of Suffocation: A New Reading of
Evcilik Oyunu. *ASA Journal*, 2(1), 97-108.

Bu makale iThenticate programıyla taranmıştır.
This article was checked by iThenticate.

Öz

Adalet Ağaoğlu, yetmiş yıllık yayım hayatı boyunca içerisinde yaşadığı toplumun aksayan yönlerine çözüm bulmayı aydın kimliğinin ve moral kişiliğinin bir parçası hâline getirmiş ve ele aldığı sorunları; eğitim, adalet, gelenek gibi konular bağlamında değerlendirmiştir. Ağaoğlu'nun ilk tiyatro eserlerinden olan Evcilik Oyunu da yazarın toplumun içerisinde kalarak topluma ait alışkanlıkları/kabulleri irdelemesi ve birtakım toplumsal bozulmalara hatta facialara sebep olan sürece dair bir öngöründe bulunması yönünden önem arz etmektedir. Eser boyunca Ağaoğlu toplumsal multi-organ disfonksiyonunun gündeme getirilmesi bakımından dikkati çekici veriler sunmaktadır. Okurun/izleyicinin tiyatronun güldürücü ve düşündürücü öğeleriyle baş başa bırakıldığı eser boyunca yazar vermek istediği mesajı iletmede ve kendi diyalektiğini geliştirmede kavramsal metafor tekniğinden yararlanır. Toplumun aksayan yönlerine ait sorunların ve müdahale edilmediği takdirde gelişen neticelerin “havasızlık-boğulma” metaforu üzerine kurgulandığı görülür. Mevcut makalede, alanlararası bir deneme yoluyla “havasızlık” ve “boğulma” kavramları üzerinden Evcilik Oyunu'nun yeniden bir okuması yapılacak ve tiyatrodaki ana temayı destekleyen sahnelerin bu metaforlarla olan ilişkisine dikkat çekilecektir.

Anahtar Kelimeler: Adalet Ağaoğlu, boğulma, edebiyat, tiyatro, toplumsal eleştiri

Abstract

Throughout her seventy years of publishing life, Adalet Ağaoğlu has made finding solutions to the failing aspects of the society in which she lived a part of her intellectual identity and moral personality, and evaluated the problems she dealt with in the context of issues such as education, justice and tradition. Evcilik Oyunu, one of Ağaoğlu's first theater works, is also important in the sense that the author stays in the society and examines the habits/acceptances of the society and makes a prediction about the process that causes some social deterioration and even disasters. Throughout the work, Ağaoğlu presents remarkable data in terms of bringing social multi-organ dysfunction to the agenda. Throughout the work, where the reader/viewer is left alone with the humorous and thought-provoking elements of the theater, the author makes use of the conceptual metaphor technique to convey the message she wants to give and to develop her own dialectic. It is seen that the problems belonging to the failing aspects of the society and the consequences that develop in the absence of intervention are based on the metaphor of “airlessness-suffocation”. In the present article, through an interdisciplinary essay, a re-reading of The Marriage Game will be made through the concepts of “airlessness” and “suffocation” and the relationship of the scenes supporting the main theme in the theater with these metaphors will be pointed out.

Keywords: Adalet Ağaoğlu, suffocation, literature, theater, social criticism

Giriş

Yunanca “nabızsızlık” anlamına gelen ve havasızlık ile boğulmalardan kaynaklanan asfiksi birtakım işlev bozuklukları ve ölümleri nitelendirmede kullanılan tıbbi bir kavramdır. Tabiatı itibarıyla birden fazla çeşidi olsa da *Evcilik Oyunu* ile alakalı iki nedeni şu şekilde verilebilir:

- 1- Solunum yolundaki engellerden dolayı akciğere yetersiz oksijen gitmesi sonucu meydana gelen havasızlık ve boğulmalar,
- 2- Oksijenin azaldığı yerine diğer gazların arttığı (yangın vb.) yahut da havanın normal bileşimde olmasına karşın diğer gazların (havagazı kaçakları vb.) arttığı durumlardan kaynaklanan asfiksi çeşidi (Hancı, t.y.).

Birinci türe ait araştırmaların *Evcilik Oyunu* ile alakalı en dikkat çekici kısmı “doğumlarda görülen asfiksi vakaları”dır. Prenatal (gebeliğin başlangıcından doğuma kadar olan süreç), intrapartum (doğum esnası) ya da postnatal (doğum sonrası) dönemde çeşitli faktörlere bağlı asfiksi yani boğulmalardan dolayı bebeklerde çoklu organ bozukluğu, ansefalopati yani beyin hasarları yahut da direkt ölümler görülebilmektedir (Kültürsay, Özunan, Tansuğ, Tekgül, Tütüncüoğlu, 1995, s. 54).

Yapılan incelemede biyolojik açıdan oksijensiz kalmaya bağlı gerçekleşen organ bozuklukları ve ölümlerin; sosyolojik ve psikolojik zemindeki toplumsal karşılıklarını Ağaoğlu’nun *Evcilik Oyunu* üzerinde tetkik etmenin mümkün olduğu görülmüştür. Çünkü Ağaoğlu’na göre de bir toplum analiz edilmek isteniyorsa incelemelerin sıfır noktası bireyler ve bireylere ait vakalar olmalıdır: “Ben bireyi okumadan toplumu okuyamadığımı anladım. Toplumu bireyler yapıyor; onun için toplumu anlatan bir şey için her zaman bireylerden, birey ilişkilerinden yola çıkıyorum. Toplumu yapan birey; bireyi böyle birey yapan da toplum. Bol gidiş gelişli, çok diyalektik bir mesele bu (Çoban, 2015).”

Evcilik Oyunu’nda da yazarın düşünce zeminine uygun olarak; ihlal edilen kadın hakları, kimlik/kişilik bozuklukları, artan intiharlar ve cinayetler gibi toplumsal vakalar birey ekseninden yola çıkılarak işlenmiştir. Kurgu içerisinde verilen “boğulma” teminin ise kompozisyonun geneline hâkim olduğu görülür.

1. “Boğulma” Kavramının Metforik Düzlemde İncelenmesi

Metin içerisinde verilen boğulmaların sebebi henüz çocukluktan itibaren kişilere aşılana yanlış kimlik kodlamalarıdır. Önce aile sonra okul sonrasında ise toplum tarafından sunulan sabit doğrular ve yanlışlar bireylerin çocukluk döneminde soru(n)ların üstesinden gelmeye çoklukla

yetmiş olsa da zaman içerisinde, toplum tarafından öğretilen bu doğru ve yanlışların beden ve zihnen gelişen bireyin iç dünyasında çatışmaya neden olduğu görülür (Ramazan, 2022, s. 6). Dünyasının değişmesiyle soru(n)ları büyüyen birey, kalabalık karşısında yalnız başına varlık göstermeye cesaret edemez; kendisini kapana kısılmış hisseder. Ağaoğlu, bu durumu trajikomik ve absürt gibi görünen sahnelerle drama repertuarı içerisinde eser boyunca işler. Örneğin ilk diyalogta, boğulma olgusu bir çiftin boşanma isteğinin ana nedeni olarak verilir:

Erkek: Karımı seviyorum Hâkim Bey. Fakat birlikte yaşamamız imkânsız.
Ayrılmak istiyoruz.

Kadın: Kocamı seviyorum Hâkim Bey. Ama ayrılmamız gerek.

(...)

Erkek: Doğrusunu isterseniz sebebini pekiyi bilmiyoruz. Düşündük ki, madem ayrılmak istiyoruz, elbet bir sebebi olmalı.

(...)

Erkek: Kaç kez ev değiştirdik. Hangisine girsek, girer girmez evin havası çekiliveriyor.

Kadın: Öyle ki Hâkim Bey, ikimize de bir nefes darlığı geliyor (Ağaoğlu, 2005, s. 17-18).

Çiftin anlayamadıkları bir nedenden dolayı yaşadığı nefes darlığının sebepleri ilerleyen sahnelerde çocukluk dönemlerine kadar ayrıntılı bir biçimde somutlaştırılacak ve yazar, bu semptomun arkasında nasıl bir travmanın yattığını irdeleyecektir (Şener, 2003, s. 139). Sahneler geliştikçe havasızlık metaforunun yazar tarafından amaçsız kullanılmadığı ve arka planda, kadın-erkek arasındaki ilişkiye dair toplumda yer alan yanlış kodlamaların bireye ve birey hayatına zararları üzerinde durulduğu görülmektedir.

Yukarıdaki perdede çift, yaşadıkları nefes darlığı probleminden ancak hâkimin kendilerini boşaması durumunda kurtulacaklarını aksi hâlde havasızlık nedeniyle ikisinin de öleceğini söyler. Hâkim boşanma gerekçesini dikkate almaz. Ancak tiyatronun ilerleyen sahnelerinde toplumun yanlış algıları içerisinde yalnız bırakılan insanlara ait havasızlık ve boğulma sonucunda gelişen ölüm vakalarının arttığı görülür: “Gazeteci Çocuk: Yazıyor!.. Akşam Saati! .. Yazıyor! .. Akşam Saati!.. Zifaf odasında kendisini asan yeni gelini yazıyor!.. Yeni gelinin intiharını yazıyor! (Ağaoğlu, 2005, s. 50).” Bu haberde bireyin nefes borularının tıkanması sonucu havanın akciğerlere ulaşamaması nedeniyle gerçekleşen bir vaka söz konusudur. Bir

diğer manşet ise var olan tabii havayı zehirli gazlarla yok etmek suretiyle işlenen cinayet hakkındadır: “Gazeteci Çocuk: Yazıyor!.. Karısını yatağında gazla yakan adamı yazıyor!.. (2005, s. 26).”

Böylesi olaylara ve acı manşetlere hemen her gün rastlandığı bilinmekte fakat yaşanan hadiselerin nedenleri üzerinde çok az durulmaktadır. Bir haberle birçok yerde karşılaşmanın vakanın nedenlerini anlamada yeterli olmayacağı ise bilinen bir gerçektir. Olayların zemininde yatan ana nedenleri fark etmede edebiyatın işlevine dikkat çeken Köroğlu, bunu Edmond Cross’a ait şu cümlelerle pekiştirir: “Kurmacanın bilgiyi yoğunlaştırma kapasitesi sayesinde edebiyat yapıtı gazetenin başaramayacağı şeyi kolayca başarır.” Yani yazar, edebî yapıtlarında sosyolojik okuma ve tetkik imkânı sağlar (Köroğlu, 2003, s. 70).

2. Bir Leitmotif Olarak Boğulma Kavramının Sosyolojik Arka Planı

Ağaoğlu metinde, ailesel ve çevresel faktörleri verdiği kesitlerle asfiksiye bağlı bozulmalara ve ölümlere dair prognozunu derinleştirir. Ailesel faktörlerin, bireyin sağlıklı düşünmesine ve varoluş göstermesine ket vurarak bireyde kimlik bozukluklarının ortaya çıkmasına sebep olabileceğine; çevresel faktörlerin de daha büyük ölçekteki çıkmazlara neden olan zehirli gazları arttırmada etken rol oynayabileceğine dikkati çeker. Böylece yazar, eser boyunca kurduğu olay örgüleriyle toplumsal çözünmeye neden olan durumların yalnızca psikolojinin değil aynı zamanda eğitimin de konusu olduğunu gösterir (Enginün, 2014, s. 227).

Aşağıdaki diyalogta ilk olarak çocuk yetiştirirken uygulanan yanlış eğitim metotları verilecek daha sonra hatalı güdümlenmelerin ilerleyen yaşlarda ne gibi problemlere neden olduğu irdelenecektir. Yazar bu bölümde ebeveynlerin başvurduğu terbiye metotlarının çocukların bilinç dışına etkisini gösterir:

Lâle: (Bebeğine) Seni terbiyesiz seni! Uyu bakayım. Uyumazsan şimdi kömürlükteki umacı babayı çağırırım... Seni çingenelere versin de gör.

(...)

Hasan: (Ciddi) Olur. (Bebeği pataklar.)

Lâle: Niye dövüyorsun?

Hasan: Okuldan kaçmış. (...)

Lâle: Oynasın. Niye dövüyorsun?

Hasan: Babalar döver, akıllı.

Lâle: Hiç bile değil. Asıl anneler döver.

(O da bebeği pataklamaya başlar.) (Ağaoğlu, 2005, s. 39).

Aynı sahne içerisinde anneye ait şu söylemler dikkat çekicidir. Henüz küçük yaştaki çocuğa, normlara dikkat etmezse üçüncü gözler tarafından yargılanacağı şuuru verilir:

(Lâle ağlar.)

Anne I: Sus, bir de zırlamaya başlama... Kalk bakıyım ordan. (Kızın bebeğini elinden alır.) Geç şöyle. Aman bıktım artık, bıktım! Şuna bak. Üstünü de kirletmişsin. Şimdi misafirler "Ne pis kız" diyecekler sana. Hep ayıplayacaklar (Ağaoğlu, 2005, s. 26-27).

Ağaoğlu ebeveynlerin ve toplumun çocuk yetiştirirken sıklıkla başvurdukları; şiddet, itham, kız çocuklarına yönelik ayıplamalar, erkek çocuklarına yanlış cinsel algı aşılımları gibi yöntemlerine dair örnekleri eser boyunca farklı cihetlerden arttırarak boğulma teminin arka planını kuvvetlendirir. Eserde geçen fiziksel ve psikolojik şiddetler, mahkeme salonundaki çiftte de görüleceği gibi ilerleyen yaşlarda kendini ifade edememe, değersizlik sendromu ve kimlik bozukluklarının önemli sebeplerindendir. Aşağıdaki diyaloglar bu anlatılanlara örnek gösterilebilir:

"II. Misafir Kadın: Ah, ah sorma. Benim kız geçen gün ne dese beğenirsin? "Ben ne zaman evleneceğim" demez mi? Bayılıverecektim. Bir güzel sopa çektim (Ağaoğlu, 2005, s. 27).

(...)

Baba: Ulan it! Hani gelip fileyi alacaktın? İşi gücü bırakıp ben götürmeye kalktım... Ne zaman adam oldun da kızların peşine düştün, serseri!.. (Ağaoğlu, 2005, s. 46)."

Baba karakterinin kullandığı bu sözler üzerine çocukla arasındaki iletişimin gerildiği görülecektir. Çocuk kendisinin de artık bir birey olduğunu kanıtlamak ister, gururunu öne sürer. Fakat aldığı cevap şu şekilde olur:

"Baba: Hay senin gururunun içine, e mi? (Ağaoğlu, 2005, s. 46)."

Halûk Sunat, Adalet Ağaoğlu için öznel ve nesnel iki kavramın çok mühim olduğundan bahseder. Nesnel kavram; aile ve içinde bulunan durumlar iken öznel kavram bu durumların etki alanında şekillenen benliktir (Sunat, 2003, s. 33). Dolayısıyla toplumdaki her bir fert, kendisini oluşturan nesnel durumların bir çıktısıdır. Bireyin psikolojisine ve davranış biçimlerine etki eden oranın kahir ekseriyetini ise toplumsal yargılar oluşturmaktadır. Örneğin,

hâkim karşısındaki çift, yaşadıkları bunalıma mahalle bekçisini şahit göstermek ister. Fakat istedikleri bekçinin de toplumun genel profilinden pek farkı yoktur. Okur yahut izleyici, tiyatro boyunca, aynı bekçinin kendisine “namussuzları yakalama” gibi bir vazife atfettiğini gözlemler. Bekçi, görevini ahlâk bekçiliğine büründürerek her an dedektif gibi bir “av bulma” peşindedir: “Bekçi: (Birden doğrulur, kulak kabartır.) Kim var orda?.. Haa... Ben de gene bir kızla, bir oğlan sandım... Değilmiş neyse... (Ağaoğlu, 2005, s. 26).”

3. Boğulma Teminin Karakterlere Yansıması

Kadın ve erkeğin yalnızca cinsî bir amaç için yan yana olabileceği algısı eser boyunca çeşitli karakterler vasıtasıyla verilerek yazar tarafından bu algıya eleştiri zemini hazırlanır. Bahsi geçen bakış açısı, aşağıda verilecek kesitte de görüleceği gibi düşünce yönünden yetkinliğe ulaşamamış bir mahallede birbirini henüz görmemiş iki gencin zorla evlendirilmelerine neden olacaktır. Aşağıda verilen diyalog böyle bir vakaya örnek teşkil eder:

II. Misafir Kadın: (...) adı çıkanın turşusu çıkar elbet. Babası zengin olmasaydı gene de zor satardı kızımı.

I. Misafir Kadın: : (...) O ister vermezler, bu ister vermezler. Hepsine bir kusur. Ne oldu sanki? Yere göğe koymadıkları kızlarını sonunda meteliksiz bir serseriye yamamak zorunda kaldılar işte.

II. Misafir Kadın: (Bilgiç) Eh, mecburiyet.

I. Misafir Kadın: Deme!

II. Misafir Kadın: Ayol, duymadınız mı?

(Ötekinin kulağına eğilir.)

Kadın Misafir: (Bir kahkaha atar.) A, bu hoş işte! Bu kadarını bilmiyordum. E, öyleyse kıza gelinlik yapacaklarına, bir beşik hazırlasalardı bari... (Ağaoğlu, 2005, s. 64-65).

Evin içerisinde geçen konuşmaların da yukarıdaki diyalogdan pek farkı yoktur:

Baba IV: (...) Yolda birlikte gören olmuş. Var mıydı bu meteliksiz vermektan başka çaresi?.. (Kız önüne bakar. Sessizce ağlar.) Ağla tabii... Ağlayacaksın. Daha da çok ağlarsın... Bolluk içinde büyüdün. Sonunda kuru ekmeğe muhtaç kalırsan suç ben de değil ha!

Kız: Ben ne yaptım ki! O peşime takıldı da ondan... (Ağaoğlu, 2005, s. 72).

Ancak işin gerçeği bahis konusu gencin evinde geçen konuşmalardan anlaşılır:

I. Adam: Ulan üstelik yabancı da değilsiniz. Az çok tanırırsınız birbirinizi.

Ali: Ne tanınması? Güç bela iki kere yolda konuşabildim, o kadar.

I. Adam: Herkes öyle demiyor ama... Sözde işi pişirmişsiniz (Ağaoğlu, 2005, s. 74-75).

Eserde kadın-erkek ilişkisine dair toplum tarafından geliştirilen hatalı yargıların yanı sıra kendi cinsi tarafından taciz edilen bir çocuğun sahnesine de yer verilir. Bu esnada, bireyde kapanmayan yaralara neden olan bir olayı konu edinen yazar, yeniden “boğulma” metaforuna atıfta bulunur:

I. Erkek: (Öğrenci birden durur.) Öf be! Lanet olası... Boğulacağım...

II. Erken Öğrenci: Yürü gidelim. Bak sana birini göstereceğim. Piliç gibi kız.

I. Öğrenci: (Birden ağlamaya başlar.) Bir daha bu parka seninle hiç gelmeyeceğim. Hiç gelmeyeceğim...

II. Erkek Öğrenci: E, be! Gelmezsen gelme!.. (Çıkar.)

(I. Erkek Öğrenci bulunduğu yere çöker. Başını dizlerinin üstüne koyar. Bir süre boğulurcasına ağlar. Sonra yavaşça doğrulur. Yerden bir taş vardır. Üstünde "Bu park kızlara ve kadınlara yasaktır!" yazısı bulunan levhaya fırlatır. Bir daha, bir daha!.. Levha bir sallanır. Fakat yıkılmaz. I. Erkek Öğrenci, levhaya bir tekme atar, yıkar ve koşarak çıkar.) (Ağaoğlu, 2005, s. 80).

Yukarıdaki örnekte görüldüğü gibi bireyde boğuluyormuş gibi hissetmeye neden olan misaller yazar tarafından ironik bir üslupla işlenir ve bu metafor, cemiyetin içerisindeki çeşitli kesimlerden alınan örneklerle eser boyunca beslenir. Böylece yazar bir vaka türü olan boğulmanın toplumun uzuvlarını oluşturan bireyde sosyolojik bir denemesini yapar. Aşağıdaki diyalogta da yanlış kabullerin ve örflerin bireyde neden olduğu sarsıntı hâkim karşısındaki çift üzerinden gösterilmektedir:

Erkek: Ona yaklaşmak istiyordum... Kaçmak istemiyordum... Tam tersine... Onu bulmak istiyordum... Birbirimizi bulamadan öldük. Şimdi aldırıyoruz artık.

Kadın: Hâkim Bey... Boşayın demiştik... Ölürüz demiştik... Boşamadınız... Biz de öldük. İyi ki öldük. Ellerini ilk defa görüyorum.

Erkek: (Ellerine bakarken) Bilmem... Bakın, bunu da bilemiyorum işte. Niye yaptım? (Kadın'a döner, usulca) Seni neden öldürmüşüm sahi?

Kadın: (Aynı şekilde) Bilmem ki. Neden öldürmüşsün? (Yüksek sesle) Şey... Hâkim Bey... Hep kaçıyordum ya... Belki de ondandır. (Erkeğe) Bak iyi aklıma geldi. Herhalde ondan.

Erkek: Sanmam. "Öldürdü" dediler. Öldürdüğümü ordan biliyorum... Bekçiye sorsak efendim. Belki o bilir. Gelmedi mi?

Erkek: Babam da bana hep "it" derdi. "İt olacaksın." Evet, haklısınız... Nerden aklıma geldi, bilmiyorum... Doğru, efendim. Bu nokta bence de karanlık. İşin başı hep havasızlıkta... Ama niye evimiz hep havasız kalırdı, orasını bilemiyoruz.

Kadın: Artık bilemeyiz de... Çünkü biz öldük. Hem de yorulduk...

Erkek: Orasını artık siz bilirsiniz. İsterseniz bir komiser, iki polis gönderip, evimizin havasını kim çalıyormuş, bir tahkik ettiriverin (Ağaoğlu, 2005, s. 84).

Konuşmada görüldüğü üzere erkek kadını öldürme nedenini bilmediğini söylemektedir. Ancak izleyici yahut okur, serim ve düğüm bölümünde tanıklık ettiği sahneler vasıtasıyla hâkim karşısındaki çiftin çocukluk, ergenlik ve gençlik yıllarını gözleme imkânı bulmuştur. Dolayısıyla erkek ve kadının evlilik sürecinde yaşadıkları anksiyetenin ve sonuç kısmındaki cinayetin perde arkasında yatan nedenlerine hâkimdir. Bu yazarın, okurdan yahut izleyiciden beklentisidir; yazar kaleme aldığı sahnelerle, vermek istediği mesajları havasızlık-boğulma ve bunun neticesinde gelişen asfiksi metaforları üzerinden kurgulamış ve eserdeki sahnelerle alt metin arasındaki bağlantıları okurun yahut izleyicinin fark etmesini beklemiştir. Sonuç kısmına gelindiğinde ise bekçi, baba gibi daha evvel görülen karakterlere atıfta bulunmuş ve böylece insanlardaki boğulma vakalarının ve bunun sonucunda gerçekleşen asfiksinin arka perdesini toplumdaki hatalı değer yargılarında aramak gerektiğini eser boyunca kurduğu bağlantılar üzerinden vurgulayarak eseri çözüme kavuşturmuştur.

Sonuç

1960 Anayasası ile birlikte tiyatro alanında özgürlükçü bir tutumun izlenmesi; psikolojik krizler ve kopma noktasına gelen ailesel ilişkiler gibi mevzuların eserlerde yer almasına önayak olmuş, Ağaoğlu da eserlerinde bu mevzuları işlemeyi moral kişiliğinin bir parçası olarak görmüştür. O, bunu yaparken toplumu bireyden ayrı görmemiş *Evcilik Oyunu*'nda olduğu gibi birey hayatlarını tek tek inceleyerek genel bir prognoz geliştirmiştir. Ona göre asıl mesele faciaya giden sebepleri bulabilmektir. Bu nedenle de metinde kurbanların isimleri değişirken buna neden olan kesimlerin/kişilerin isimlerini zikretmemiş; onları Anne I, Misafir II olarak vermekle yetinmiştir.

Eserin etki gücünü arttırabilmek ve argümanları bir mesele çevresinde toplayabilmek için de olayları “asfiksi” yani boğulma kavramı üzerinden kurgulamış; bir dizi trajikomik absürtlükler içerisinde asıl drama dikkatleri çekmeyi başarmıştır. Ayrıca yazarın akıl verme yolunu tercih etmemesi de metindeki etkinin tem üzerinden sağlanmasına yardımcı olmuştur.

Yapılan çalışma vasıtasıyla asfiksi gibi terminolojik vaka örneği edebiyat zemininde irdelenmiş; bu da farklı bir açıdan ontolojik okumayı mümkün kılmıştır, denilebilir.

KAYNAKÇA

- Ağaoğlu, A. (2005). *Toplu oyunlar I*. Yapı Kredi Yayınları.
- And, M. (2014). *Başlangıcından 1983'e Türk tiyatro tarihi*. İletişim Yayınları.
- Çoban, M. Ş. (2015). Biz yanlış tarihlerin bireyleriyiz. <https://t24.com.tr/k24/yazi/adalet-agaoglu,329> [Erişim Tarihi: 19.05.2024].
- Enginün, İ. (2014). *Cumhuriyet Dönemi Türk edebiyatı*. Dergâh Yayınları.
- Hancı, H. (t.y.). Asfiksili ölümler. <https://acikders.ankara.edu.tr> [Erişim Tarihi: 19.05.2024].
- Koroğlu, E. (2003). Sahici bir başlangıçla bitmek: Adalet Ağaoğlu'nun *Üç Beş Kişisinde* kimlikler arasında kalmışlık. Esen, N., Koroğlu E. (Ed.), *Hayata bakan edebiyat* (1. Baskı, s. 71-85). Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.
- Kültürsay, N., Tansuğ, N., Özunan, İ., Tekgül, H., Tütüncüoğlu, S. (1995). Ağır asfiksizde multi-organ disfonksiyonu: Antenatal bakımın önemi. *Perinatoloji Dergisi*, 3(3-4), 54-57.
- Ramazan, Y. (2022). *Düşün! Bir de sağlıklı düşün!* Ufka Yolculuk.
- Sunat, H. (2003). Babalar ve kızları ya da kızların yalnızlıkları. Esen, N., Koroğlu E. (Ed.), (1. Baskı, s. 32-45). *Hayata bakan edebiyat*. Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.
- Şener, S. (2003). Adalet Ağaoğlu'nun oyunları bağlamında Türk dramında kadın imgesi. *Hayata bakan edebiyat*. (1. Baskı, s. 133-141). Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.

Etik Kurul İzni

Bu çalışma için etik kurul izni gerekmemektedir. Yaşayan hiçbir canlı (insan ve hayvan) üzerinde araştırma yapılmamıştır. Makale Türk Dili ve Edebiyatı alanına aittir.

Çatışma Beyanı

Makalenin yazarları, bu çalışma ile ilgili herhangi bir kurum, kuruluş, kişi ile mali çıkar çatışması olmadığını ve yazarlar arasında çıkar çatışması bulunmadığını beyan eder.

**Destek
Teşekkür**

ve Çalışmada herhangi bir kurum ya da kuruluştan destek alınmamıştır.